

Nahrazování profilových maturitních zkoušek standardizovanými zkouškami – nová úprava

Novela školského zákona nově umožňuje nahradit vedle profilové zkoušky z cizího jazyka také jednu další profilovou maturitní zkoušku nebo část profilové zkoušky výsledkem standardizované zkoušky, pokud tato ověřuje obdobný rozsah vzdělávání jako nahrazovaná zkouška. O nahrazení rozhoduje ředitel školy, který musí v souladu s platnou legislativou (§ 81a a 81b školského zákona a § 19a vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů) zveřejnit podmínky, seznam uznávaných standardizovaných zkoušek, informaci o konání zkoušky ze zbývajících rozsahu, pokud umožní nahradit pouze část zkoušky, a způsob hodnocení. Nová úprava přináší školám i žákům větší flexibilitu, zároveň ale klade vyšší nároky na jasné nastavení pravidel a jejich včasnou komunikaci.

Rozšíření možnosti nahrazení profilové maturitní zkoušky

Novela školského zákona rozšířila možnosti nahrazování celé profilové maturitní zkoušky nebo části profilové maturitní zkoušky standardizovanou zkouškou či více zkouškami. Dosud bylo možné nahradit pouze zkoušku z cizího jazyka (jednu povinnou a jednu nepovinnou), nyní však zákon umožňuje nahradit i jinou profilovou zkoušku výsledkem standardizované zkoušky (taktéž jednu povinnou a případně jednu nepovinnou).

Pravomoci ředitele školy a stanovení podmínek nahrazení

O nahrazení profilové zkoušky rozhoduje ředitel školy. Ředitel nejprve stanoví, zda a které standardizované zkoušky může žák nahradit. Nejpozději 7 měsíců před první profilovou zkouškou musí zveřejnit seznam standardizovaných zkoušek, které umožní uznávat, a zároveň určit, zda uznává vždy celou profilovou zkoušku, nebo jen její část. U jazykových zkoušek stanoví, v jaké jazykové úrovni dle SERR zkoušku uznává. Ředitel škol tedy již na začátku školního roku musí naplánovat a oznámit, zda a jaké standardizované zkoušky umožní nahradit. Ředitel posoudí, které standardizované zkoušky pokrývají požadavky školního vzdělávacího programu (ŠVP). U cizích jazyků může škola využít starší seznamy MŠMT obsahující běžné jazykové mezinárodní zkoušky jako Cambridge English, Goethe-Zertifikat, DELF apod. na požadovaných úrovních odpovídajících ŠVP. MŠMT již od letošního školního roku žádné seznamy nevydává.

Podmínky nahrazení zkoušky

Rozlišuje se nahrazení zkoušky z cizího jazyka a z jiných předmětů. U cizího jazyka není podmínkou, aby zkouška ověřovala vzdělávací obsah jako nahrazovaná zkouška, jazyková zkouška tak může být obecná a ředitel může nahradit celou maturitní zkoušku, i když standardizovaná zkouška neověřuje například odbornou slovní zásobu. Naopak u ostatních předmětů se vyžaduje, aby standardizovaná zkouška obsahově odpovídala nahrazované zkoušce. Pokud standardizovaná zkouška neověřuje obdobný rozsah vzdělávání jako nahrazovaná zkouška, ale pouze její část, nelze ji uznat úplně.

Do seznamu standardizovaných zkoušek může ředitel školy zařadit pouze takové zkoušky, jejichž organizace skýtá záruku řádného průběhu. Měl by být tedy se standardem zkoušky i její organizací dostatečně obeznámen.

V případě cizího jazyka může být standardizovaná zkouška nahrazena minimálně v úrovni stanovené ŠVP (typicky u středních odborných škol v úrovni B1 nebo vyšší; v gymnáziu pro první cizí jazyk v úrovni minimálně B2). U jiných předmětů musí jít o standardizovanou zkoušku, která je svým obsahem srovnatelná s nahrazovanou maturitní zkouškou, nebo může jít o kombinaci více standardizovaných zkoušek, které dohromady pokryjí obdobný rozsah vzdělávání jako nahrazovaná zkouška.

Žák dále musí být přihlášen k dostatečnému počtu profilových zkoušek (v případě nahrazení zkoušky z cizího jazyka) nebo musí konat minimální počet profilových maturitních zkoušek (v případě nejazykových zkoušek), aby splnil zákonné podmínky pro možnost nahrazení. Podrobnější informace k možnosti nahrazení standardizovaných zkoušek jsou uvedeny v metodice k vyhlášce č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů, která je zveřejněna na webu ministerstva na odkazu <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/stredni-vzdelavani/aktualizovana-metodika-k-maturitni-vyhlasce> od strany 9 a dále.

Postup při nahrazování zkoušky

Postup pro uplatnění nahrazení zkoušky je přesně daný. Žák musí podat písemnou žádost řediteli školy. V žádosti uvede, kterou zkoušku chce nahradit a k žádosti přiloží doklad o úspěšném vykonání standardizované zkoušky (originál nebo úředně ověřenou kopii dokladu). Termín pro podání žádosti je do 31. března daného roku (pro jarní zkušební období) nebo do 30. června (pro podzimní zkušební období). Ředitel školy poté do 14 dnů od předložení žádosti sdělí žákovi, zda uznal nahrazení zkoušky. Pokud se zkouška (typicky písemná práce z cizího jazyka) koná v termínu do 14 dnů od podání žádosti žákem, pak ředitel školy sdělí žákovi tuto informaci nejpozději poslední pracovní den před konáním této zkoušky. Toto sdělení nemusí mít formu správního rozhodnutí. Pokud ředitel náhradu neuzná (např. standardizovaná zkouška nespĺňuje stanovené podmínky), je povinen to oznámit tak, aby žák mohl zkoušku řádně vykonat. Jestliže ředitel školy nahrazení uzná, žák se k příslušné zkoušce již nedostavuje a nekoná ji (nebo koná jen zbývajících část, byla-li nahrazena pouze část profilové maturitní zkoušky).

Na závěr ještě uvádíme, že při nahrazování zkoušky z cizího jazyka dle předchozí platné legislativy bylo na vysvědčení o maturitní zkoušce u zkoušky z cizího jazyka uvedeno hodnocení „nahrazeno“. Dle stávající platné legislativy již u nahrazené standardizované zkoušky bude uveden příslušný stupeň prospěchu dle kritérií stanovených ředitelem školy.

Příslušná legislativa a další zdroje:

§ 81a až 81b školského zákona, § 19a vyhlášky č. 177/2009 Sb.

Infoservis speciál: [Novela ŠZ v oblasti SŠ a VOŠ – 3. 10. 2025 – Edu.cz](#)

[Aktualizovaná metodika k maturitní vyhlášce, MŠMT ČR](#)

